34. svezak

DR. IVAN ŠARIĆ,
nadbiskup i metropolita vrhbosanski.

Vjerski preporod u župi

„Po Krizmi postaje se vojnik Kristov. A tko ne vidi, da vojnik mora raditi i boriti se nesamo za sebe, već i za druge?"

PIJO XI.
u pismu kardinalu patrijaru lisabonskomu.

AKADEMIJA „REGINA APOSTOLORUM"
KOROŠČEVA 15/I., SARAJEVO.

34. svezak

DR. IVAN ŠARIĆ,
nadbiskup i metropolita vrhbosanski.

Vjerski preporod u župi

„Po Krizmi postaje se vojnik Kristov. A tko ne vidi, da vojnik mora raditi i boriti se nesamo za sebe, već i za druge?“

PIJO XI.
u pismu kardinalu patrijaru lisabonskomu.

AKADEMIJA „REGINA APOSTOLORUM“
KOROŠČEVA 15/I., SARAJEVO.

1935.

Vjerski preporod u župi.

I. Sve u župi oko župnika.

O vjerskom preporodu u svakoj našoj župi ovisi uspjeh i pobjeda naše sv. vjere u našim krajevima. To je jasno. A i to je jasno, da se na vjeru našu u našim krajevima juriša sa svih strana, i javno i tajno. A i ovo je jasno, da svaka trzavica i nesuglasica u župi, pa dolazila sa kojegod strane, potkopava i ruši životnu snagu župe. Ne podigosmo nikada duh i snagu vjere u župi, ako prije ne uklonimo s puta sve ono, što rastače nju kao zajednicu Kristovu, i ako pozitivno ne učvrstimo njezino jedinstvo u duhu vjere.

U tu svrhu moramo biti upravo proniknuti sviješću, da smo članovi i pripadnici župe. Treba se osjećati katolikom, ali treba se osjećati i članom župe ili župljaninom. Kad ovo tvrdimo, onda ne mislimo toliko na pravno pripadanje župskom teritoriju, koliko na život naš i osjećanje naše sa župom. Treba da živimo župi čitavim srcem i svom dušom. Treba da pripadamo njoj svojom vjerom i svojim simpatijama. Biti član župe znači radovati se, što pripadamo crkvenoj zajednici, u kojoj se, po Božjoj volji, razvija naš vjerski i duhovni život. Biti član župe znači osjećati se jedno sa dušama, koje pripadaju istoj župskoj obitelji, to jest osjećati, da imademo s

njima zajednički život vjere, zajedničke duhovne ciljeve, zajedničko posinjenje Božje, zajedničke vjerske zadatke i dužnosti. Biti član župe znači svijestan biti liturgijskog zajedniš^tva i pripadništva onome skupu duša, koje pod vodstvom istoga svećenika zajedničkim javnim bogoslužjem časte Boga, a osobito časte ga zajedničkom presvetom žrtvom i zajedničkim lomljenjem hljeba u svetoj Pričesti.

Jedinstvo župe podizati i držati, to znači prema župniku stajati u pravom odnosu, u duhu vjere i katoličke discipline. župnik stoji na čelu župe. Njegovo se vodstvo mora pripoznati, i mora se ugled njegov učvrstiti, i mora se iz toga vodstva i ugleda korist izvlačiti. župljanin mora poznavati svoga župnika, i štovati ga, i pomagati mu, i s njim surađivati. Duh kritike i pobune protiv župnika jest faktor trganja i rastvaranja. Tko je sa župnikom, taj je sa Crkvom. Što je uže župa spojena sa župnikom, to je ona i življa i snažnija i aktivnija.

Podizanje jedinstva u župi stoji u što čvršćem vezanju bratovštinâ i katoličkih organizacija sa crkvenim životom župe. Sve te ustanove katoličke treba da stoje na dispoziciju župniku i da surađuju s njim. One ne bi ispunile svojih temeljnih zadataka, kad bi htjele biti vjerska društva, što nijesu organski povezana sa životom župe, ili kad bi zanemarivale župu, ili kad ne bi htjele u svojim članovima njegovati osjećaj pripadništva prema župi.

Isto tako moraju sve katoličke organizacije pod vodstvom svoga duhovnika katolički život u župi promicati, unapređivati i usavršavati. Ako one podmeću poteškoće i klipove radu župnikovu, i ako su one zapreka jedinstvu župe, i ako neće ili ne razu-

miju svoj program udesiti prema totalitetu života u župi, onda one time samo dokazuju svoju nesposobnost za apostolat. Uopće, štogod se u župi događa pod katoličkim geslom i imenom, mora se događati na oslonu na hirerahijski faktor i pod vidom jedinstva župe. Bez oslona na biskupa i na župnika visi u zraku Katolička Akcija. Rijeci fali izvor. Organizacija možebit sja, ali ništa ne da.

Ovomu jedinstvu župe mora izlaziti ususret i rad raznih samostana. Svakako u današnjoj župskoj organizaciji župnici jesu i ostaju glavni faktor župskoga dušobrižništva. Ali to nimalo ne priječi i ne zaustavlja blagoslovnog djelovanja raznih redova. Svaki samostan i svaka samostanska crkva mogu da budu i moraju da budu jako žarište Kristova duha. Njima je Providnost namijenila osobite zadaće, zadaće, da upotpunjuju i usavršavaju redovito djelovanje dušobrižničko. Njihove su zadaće, recimo: misije, duhovne vježbe, propovijedanje, ispovijedanje, trodnevnice, pisanje, kojim unose nauku Kristovu u šire krugove. Ali vjernici, i kada uživaju sve te probitke od samostanskih crkava, ne smiju nipošto da izgube vezu sa župom i njezinim životom. I pobožna društva uz samostanske crkve imaju u isto vrijeme ostati u vezi sa župom. Onda neće ništa trpjeti jedinstvo župe. Onda će se dapače tim redovničkim djelovanjem samo još više učvrstiti jedinstvo župe.

Jedinstvu župe pomaže puno i učvršćivanje požrtvovnog duha i rada za svrhe crkve i bogoslužja. Od apostolskih vremena držali su vjernici za svoju svetu i časnu dužnost, da se brinu za crkvu, koja služi čitavoj općini. Plaćalo se desetinu crkvi. Pa treba da bude i danas čast crkve i groblja čast vjer-

nikâ. Po onome, što se vidi u crkvi i na groblju, mjeri se vjera i pobožnost vjernikâ.

I u duhu treba da se preporodi katolička župa. Što će nam mrtve župe? Župe, koje su u svom načinu djelovanja zastarjele, zaostale, i po tom slabe su, kržljave i nemoćne? Što će nam župe, što su se pretvorile u groblja dušâ, pa ne živu više za Krista i za Crkvu? Mi moramo htjeti i moramo sve uraditi, da oživi i poraste sve ono, što je istina, duh, sadržaj i vrhunaravni život. U tom duhu treba preporoditi župu, da imadne svoj raison d' être.

Bez ovoga duha i preporoda nema vjeri tvrdoga temelja, i nema u obitelji pravoga kršćanskog života, i nema u župi nikakve veće vjerske akcije. Ako se dakle hoće imati u župi uspješan i spasonosan vjerski rad i pokret, onda treba najprije prodahnuti župu duhom toga pokreta i rada. Uzalud ćemo čekati na Kraljevstvo Kristovo na zemlji, to jest, da Krist zavlada među nama, ako naše župe ne prodišu duhom Kristovim, i ako na pravi način ne oživimo ta dušobrižnička središta, te naravne organe crkvenog života. Bez toga kako će se stati na put zlu i bezboštvu, što zaprijetilo današnjem čovječanstvu propašću?

Sve je ovo, što rekosmo, potvrdio naš Sveti Otac Pijo XI. svojim najvišim ugledom, i to prigodom jednoga katoličkog sastanka, na kojem se baš raspravljalo o problemu preporoda župe. Po njegovu nalogu njegov je državni tajnik kardinal Pacelli pisao ovo:

»Njegova Svetost želi, da župljani budu u najužoj vezi sa svojim pastirima, i da marljivo posjećuju župsku službu Božju, i da tako prodube svoj nutarnji život, i onda da u župi bude vjerska obuka

puka i mladeži, i da se župe puno brinu za čast i ljepotu kuća Božjih, i da župljani zajedno sa svojim pastirima rade na uzdržanju i učvršćenju vjere i ćudoređa, da izgrade katolička djela kršćanskoga milosrđa, i, napokon, da uznjeguju onaj kršćanski duh i smisao, kojemu su naravne pojave: iskrena pobožnost, neporočno ćudoređe, katolička djelatnost i djelotvorno kršćansko milosrđe. Takav preporod župskoga života podvrgnut će kršćansku dušu slatkome jarmu Kristovu, i učinit će, da se ispuni ono obećanje Kristova Kraljevstva: »Ja ću pasti svoje ovce... Što se izgubilo, potražit ću, što se otrgnulo, privest ću opet natrag, što se razbilo, sastavit ću, i što je bolesno, učinit ću zdravim i jakim.« (Ez. 34, 15—16.)

Tako Sveti Otac, koji u župi gleda središte Katoličke Akcije, a u Katoličkoj Akciji preporod župe. Mi ćemo i o tome koju sad reći.

II. Katolička Akcija preporađa župu.

Znamo već svi definiciju Katoličke Akcije, koju nam Sveti Otac Pijo XI. baš svakom prilikom na srce stavlja. A hvala Bogu i sa uspjehom, jer je Katolička Akcija zahvatila već cijeli katolički svijet. Svaki broj Vatikanskog organa »Osservatore Romano« pun je izvještaja Katoličke Akcije na sve strane svijeta. Pa neka se o njoj samo govori, i neka se za nju što više poradi i po našim stranama, kojima treba Katoličke Akcije kao čovjeku gladnu korica hljeba, ili kao suhoj zemlji kaplja rosna i kišna.

A treba dobro upamtiti, šta je zapravo Katolička Akcija. Ona je najbolje definirana u papinskim enciklikama »*Ubi arcano*« i »*Quas primas*«. Kato-

lička Akcija jest rad, što proistječe iz savjesti katoličkoga čovjeka, i što izvire iz katoličkoga osjećaja odgovornosti, iz svijesti članstva na živom tijelu Kristovu, na kojemu je svaki član odgovoran za svaki drugi član i za čitavo to tijelo.

Katolička Akcija jest učešće svjetovnjakâ u hierarhijskom apostolatu Crkve.

Katolička Akcija jest *zadaća* klera i *dužnost* lajikâ.

Katolička Akcija jest katolički apostolski rad

pod vodstvom Pape —

pod biskupom dijeceze,

pod župnikom župe —

poduprt od svjetovnjačkog apostolata dijeceze i župe, od svjetovnjačkog apostolata, što je učlanjen u hierarhiji,

proti lajicizmu —

za Krista Kralja —

za preporod i obnovu župe, »župske obitelji«.

Treba katoliku svjetovnjaku dati učešća na onom »kraljevskom svećeništvu« (1. Petr. 2, 9.) Otkupljenja, kojemu je Papa Pijo XI. dao novog izražaja u Katoličkoj Akciji. Katolička Akcija po volji Svetoga Oca nije ništa drugo, nego učešće svjetovnjakâ u hierarhijskom apostolatu. Ako ikada, a ono sada došao je čas svjetovnjakâ.

Pomoć svjetovnjačka jest i korist svjetovnjačka.

Vi, svjetovnjaci apostoli, pomozite — recimo tako našim katolicima svjetovnjacima — da svećenik ostane bunar nutarnjega života, i da ne presuši za sebe i za vas!

U pustinji je bio bunar, dubok i pun bunar hladne vode. I na bunar su dolazili svakidan žedni i

umorni ljudi. I bunar je davao uvijek živu vodu i krijepio umorne ljude. Ali su ljudi navalili i pritisnuli bunar tako, da je voda u bunaru opala i zamutila se, i mlaka postala. Nijesu ljudi dali bunaru vremena, da se obnovi iz svojih tajnih izvora. I tužni i žedni stajali su jadni ljudi na rubu bunara... Bunar je svećenik, koji ima da pruža živu vodu, a oni tajni, sakriveni izvori jesu molitva i razmatranje svećenika.

»Baš jerbo moram toliko raditi, moram i toliko moliti,« rekao bi naš sveti i veliki radnik, blage uspomene nadbiskup *Stadler*.

Katolička Akcija neće samo da oduševi *elitu;* ona hoće da zanese i *masu.*

Katolička Akcija jest *vodstvo puka,* a ne samo katolički pučki *pokret;* jest veza na hierarhiju crkvenim posluhom, ali i sveza klera i lajika međusobnim povjerenjem.

Katolička Akcija nije samo »organizacija«, već je ona »*organizirani* duh«.

Katolička Akcija nije strančarska politika. Ali za katoličke lajike politike bit će Katolička Akcija dobar Anđeo Čuvar: — *Mihael,* koji će u njima buditi srčanost i požrtvovnost apostolsku; — *Gabriel* sa čistoćom načelâ; — *Rafael* sa ravnom linijom i pravom smjernicom.

Katolička Akcija nije *nikakva tajna organizacija.* Njezino bistvo i ustrojstvo, njezina svrha i njezini pojedini zadaci objavljeni su toliko puta u mnogim enciklikama Svetoga Oca i u poslanicama biskupskim i u bogatoj literaturi. Katolička je Akcija *katolički zadatak sadašnjice.*

Katolička Akcija, kako već prije istaknusmo, ne može biti bez biskupa i župnika. Ako se ona ne veže s njima, onda je samo u zraku. Dim u zraku.

Početak i svršetak, korijen i kruna, vršak, jezgra i zvijezda Katoličkoj Akciji jest *preporod župske obitelji*. A za to su potrebni dobro upućeni i izvježbani svjetovnjaci apostoli.

Katolička Akcija jest potpora svjetovnjakâ svećenicima, da se dušobrižnik rastereti, osobito od svjetskoga rada, pa da može više i bolje poraditi za svoju dušu i za duše svojih vjernika.

Katolička Akcija nije isto, što katolička organizacija. Katoličkih organizacija — *oblik* — imamo dosta. Katoličke Akcije — *duša* — nemamo još dosta.

I nije isto religiozna akcija i Katolička Akcija. Prva — potrebna kao svagdanji kruh — ide više za vlastitim katoličkim pojedinim Ja. Druga, t. j. Katolička Akcija, hoće da obuhvati katoličku općenitost. Obadvije su akcije potrebne, ali nijesu jedno isto.

Katolička Akcija jest akcija lajikâ, koja stoji pod vodstvom biskupa, odnosno župnika.

Katolička Akcija — ne udi, da se u ovom pitanju i malo opetujemo — jest aktivna suradnja svećenstva i svjetovnjakâ; dakle ništa drugo, nego što su veliki Apostoli i prvi kršćani radili zajednički.

Katolička Akcija jest vjerski rad, koji djeluje socijalno. Katolička Akcija nije čisto vanjska, već je duhovna; nije zemaljska, već je s Neba dana; nije politična, već je vjerska akcija.

Katolička Akcija jest socijalna, društvena akcija. Njezin je cilj promicati Kraljevstvo Kristovo na zemlji. Ako se promiče Kraljevstvo Kristovo, onda se

postiže ono dobro, što je za društvo ljudsko najviše i najpotrebnije.

Sveti Otac, kad poziva u Katoličku Akciju, pokazuje i na činjenicu, da svećenstvo danas ne može dosta dopirati do onih masa ljudi, koje su se udaljile ili odvrgle od Boga. Toliki danas odbijaju svećenstvo. Neće da čuju šta za njega. Neće ga u svoje fabrike, u svoje radione, u svoje banke, u svoje akademije, u svoje druge razne poslovnice. I ne dolaze više svećeniku ti moderni ljudi.

A Crkva ne uzmiče. Ona šalje apostole, kojih svijet ne može odbiti. To su svjetovnjaci, koji živu i djeluju u svijetu. Svjetovnjaci, koji su u svome vlastitom životu iskusili vrednotu, veličinu i potrebu katoličke vjere. I ovi ljudi onda onim otpadnicima govore o istini vjere, i razbijaju im razne predrasude, i otkrivaju tolike laži i klevete protivničke, i osvjetljuju im kršćansko shvaćanje o ženi, djetetu i ženidbi. I tako oni unose opet u društvo blagi duh Kristov.

Tako šalje Crkva katoličke akademike, katoličke učenjake, umjetnike, da porade na mjestima svojega zvanja na podizanju Kraljevstva Božjega.

Tako šalje Crkva katoličkog radnika, trgovca i druge ljude svjetovnjake, da primjerom, riječju i perom pomognu opet stvoriti kršćansku atmosferu i opet upaliti luč istine.

Tako šalje Crkva sve katoličke muževe i mladiće, sve katoličke žene i djevojke, da istupe hrabro i odvažno proti neprijateljima Crkve, koji rade proti Kristu i Njegovu Kraljevstvu, i da trgaju sve mreže laži i lome tu moć tame.

Sav taj golemi rad ima da prihvati naše katoličko svjetovnjaštvo kao produžena vojska pravoga, duševno, ćudoredno i socijalno djelatnoga dušobrižnika. Zajednički i u organičkoj povezanosti sa pozvanim službenim svećenstvom mora svijet svjetovnjački surađivati na rješavanju zadaća apostolskoga poslanstva Crkve, a na spasenje pojedinih duša i za kristijaniziranje ljudskoga društva.

Svjetovnjaci u Katoličkoj Akciji imaju najprije da uklone rastavu vjere od života, i u svom vlastitom ličnom životu da uspostave i sastave vezu između vjere i života. Učestvovanje kod službe Božje, kod molitvenog života, kod primanja svetih sakramenata ne smije da ima na sebi karakter samo pobožne vježbe, već mora i da postane i bude jak izvor duševnoga života.

Bez ove veze vjere i života, bez »živoga katolika«, kato to lijepo veli »Osservatore Romano«, ne može biti prave Katoličke Akcije. Ona mora da izraste iz katoličke duše, iz živoga Božjega duha, koji djeluje u našim vjernicima.

Istom tada, kada se katolički lajički svijet u sebi sâm obnovi i preporodi katolički, moći će on aktivno djelovati na sve strane u obnovi svega života u duhu Kristovu. Istom tada preporodit će se u našim župama katolička atmosfera u duhovnom životu, i probudit će se javna savjest, a to je zacijelo važnije od svih naredaba i zakona. I tada će se iz katoličke narodne duše, iz katoličke župe sâm od sebe podignuti vihor nezadovoljstva i pobune, kad zaprijeti nešto, što se protivi duhu katoličkoga čovjeka, duhu Kristovu. Tada će naše katoličke župe biti nalik na zdravo tijelo, koje samo od sebe reagira na otrov.

Tada će iz naših preporođenih župa provaliti val spasenja, koji će prodirati i prodrijeti i u protivnički tabor.

Samo po mirnom, temeljitom i dosljednom radu u svakoj pojedinoj župi doći će se do ovoga uspjeha i blagostanja. A sav taj rad treba postaviti na četiri jaka stupa Katoličke Akcije, na kojima tvrdo stoji vjerski preporod u župi.

III. Stupovi preporoda i Katoličke Akcije u župi.

1. Prvi stup Katoličke Akcije i vjerskoga preporoda u župi jest *župski odbor Katoličke Akcije.* Odatle počinje sav rad. Ovaj se odbor sastavi od ponajboljih u župi sila. Dat će nam ih i Treći Red, i Marijina Kongregacija, i razne bratovštine, i Križari i Križarice, itd. Svi ti neka pošalju po jednoga ili po dva svoja izaslanika na dogovor župniku, i župski je odbor stvoren. U tom odboru župnik je duša i duhovni otac. Članovi odbora jesu djeca ove obitelji, koja je ujedinjena u Corpus Christi Mysticum, u Otajstveno Tijelo Kristovo.

Tako se počinje polako, ali sigurno i stalno. Nije važna vanjština, već se ima gledati na produbljenje i na nutarnjost. Vjerski i ćudoredni život pojačava se i unapređuje djelovanjem iz duše. I treba imati uvijek pred očima samo sadašnjost i budućnost. Akcija znači raditi, dakle uzeti život onakav, kakav je danas. Ne samo moliti se, već i katolički misliti i ispovijedati katoličku vjeru i raditi za nju. U jednu riječ: predati se Bogu *radom.* To je pravi izražaj naše Katoličke Akcije.

U slučaju, da u kojoj župi nema baš nikakva društva, što je isključeno u našoj Nadbiskupiji Vrbosanskoj, i tada se može lako osnovati župski odbor Katoličke Akcije. U takovu se slučaju skupi oko župnika nekoliko pouzdanih osoba, kojima je iskreno na srcu vjerski preporod i procvat župe. Ti onda zajednički sa župnikom nastoje, da dođe do osnutka Katoličke Akcije.

A što će raditi taj župski odbor, muški i ženski? Široko je polje tomu radu. Treba li prirediti koju zajedničku proslavu? Evo župskoga odbora na dogovoru! Treba li raširiti u župi katoličku štampu, osobito svoj organ, u nas »Katolički Tjednik«? Evo župskoga odbora na djelu! Treba li sakupljati za Misije, za Petrov Novčić, za siromahe, za crkvu, za koji naređeni pobir? Eto i opet župskoga odbora! Treba li potražiti nevjenčane parove i pomoći im, da se ili vjenčaju ili da se raziđu? Eto župnikove desne ruke — župskoga odbora Katoličke Akcije! Treba li sazvati župljane na koje predavanje, i povesti borbu protiv psovke, pijanstva, nevaljale mode, i prirediti kakvo hodočašće ili zajedničku svetu Pričest ili kakvu akademiju i šta slično? Eto i opet župskoga odbora! Zar to sve nije lijepo? Zar to sve ne bi jedva dočekali naši čestiti ljudi katolici, građani i seljaci, muško i žensko, stari i mladi, učeni i neuki? Zar to ne bi pokrenulo iz temelja život u župi, a sa malo truda i dobre volje? Treba samo prijeći na djelo bez velikih rasprava. Svaki osnutak župskoga odbora treba onda javiti u našem »Katoličkom Tjedniku«. To je zato, da se i drugi maknu, kad budu vidjeli, da se u jednom gradu ili selu miču ljudi. Od pojedinih iskara nastat će doskora velika vatra. I svaku akciju župskoga odbora Katoličke Akcije trebalo bi javljati drugima, barem obližnjima župskim odborima. To daje života i interesa za stvar. To se zna, da svaki župski odbor Katoličke Akcije treba da bude u živoj vezi sa dijecezanskim odborom Katoličke Akcije.

Biskup, Ordinarius loci, ustanovi ovaj dijecezanski odbor Katoličke Akcije sa jednim predsjednikom svjetovnjakom i sa jednim svećenikom kao duhovnim savjetnikom za čitavu dijecezu. Ovaj dijecezanski odbor sastoji od ljudi prvaka u katoličkom životu, koji se biraju iz raznih staleža i katoličkih organizacija. Dijecezanski odbor ima da prima naputke od Natpastira, i može uz njegovu privolu izdavati smjernice, koje pokazuju, na koji način imaju se primjenjivati katolička načela od Katoličke Akcije u dijecezi.

I dijecezanskom i župskom odboru bit će geslo: »*Servare unitatem Spiritus in vinculo pacis*« — »*čuvati jedinstvo Duha u vezi mira.*« (Ef. 4, 3.) Katolička Akcija ima da čuva red i jedinstvo u svima našim katoličkim organizacijama.

2. Drugi veoma jaki stup Katoličke Akcije i vjerskoga preporoda u župi jest pobožnost k Presvetoj Euharistiji. Središte svemu katoličkom životu i radu ima da bude Presveta Euharistija. Ona i jest život Crkve i život naših duša. Izvor našoj duševnoj jakosti i energiji jest u Euharistiji. Bez Euharistije nema radnika ni vojnika Kristovih. Ecclesia militans, Crkva vojujuća, crpa svu svoju snagu iz Presvete Euharistije. I dijeceza i župe naše vjerski će se preporoditi po Euharistiji. Što je veći život euharistijski, to je veći i procvat i preporod katolički. Vikarijat Apostolski u Ugandi (u srednjoj Africi)

najljepša je Misija na svijetu sa 323 hiljade katolika i *sa blizu 4 miliona pričesti u godini.* Divan, eto, primjer iz Afrike! Presadimo ga samo u naše krajeve! U našu lijepu Nadbiskupiju Vrhbosansku! Bit će nam ona još ljepša, ako u njoj posve zavlada Bog Euharistijski. Bog, koji je bogat, a nije nam mogao više dati od Euharistije. Bog, koji je mudar, a nije nam znao više dati od Euharistije. »*Cum esset dives, plus dare non potuit; cum esset sapiens, plus dare nescivit.*« (Sv. Augustin.)

Želimo zacijelo svi, da nam se vjerski preporode župe, i da što ljepše proradi naša Katolička Akcija u njima. To će biti, ako mi svećenici i naši vjernici budemo što većma častili Presvetu Euharistiju. To će biti, ako uvedemo i provedemo *Svagdanje Klanjanje* u našoj Nadbiskupiji. To je moja odavna velika želja. I vaša zacijelo. I danas, evo, ustanovljujemo u Nadbiskupiji Vrhbosanskoj Svagdanju Adoraciju, koja će početi u Modriči na blagdan Presvetoga Trojstva (27. svibnja 1934.). Raspored Svagdanjega Klanjanja, koji treba uokviriti, poslat će se svakoj župi. A svaka župa izvješćivat će svake godine svoga dekana i o satu Klanjanja u župi. Prije toga treba vjernike poučiti i oduševiti za Adoraciju, za tu najljepšu i najspasonosniju pobožnost. A tako je laka i ugodna pobožnost svete Adoracije. Treba je samo razdijeliti na četiri dijela: *Poklon, Zahvala, Zadovoljština. Prošnja.*

Navest ću vam ovdje obrazac naše Jubilejske Adoracije u Katedrali dne 18. ožujka o. g.

1. — Poklon: Dođite, poklonimo se!

Dođite, poklonimo se Kralju, komu sve živi, komu sve pripada, komu svi dugujemo ljubav i poklon!

Mi se odazivamo tomu pozivu. Mi klečimo pred našim Velikim, Vječnim, Svemogućim Kristom Kraljem. I govorimo: Hvalimo Te, blagosivamo Te, klanjamo Ti se, Isuse Kriste!

Kako je velik Bog upravo zato, jer nam se prikazuje u tako sitnoj prilici! Naše sve znanje jedno je ništa pred Njim, Bogom Euharistijskim. I mi smo svi jedno ništa pred Njim. Mi smo pred Njim kao jedna kapljica u velikom moru.

Isuse Kriste, koji si se za nas sav žrtvovao, i koji si se za nas toliko ponizio, mi se Tebi evo klanjamo! Isuse, Tebi živimo! Isuse, Tebi umiremo! Isuse, Tvoji smo živi i mrtvi! Primi, o Gospodine, svu našu slobodu, našu pamet, naš razum, našu volju! Sve, što jesmo i što imamo, Ti si nam dao. I mi Ti to sve natrag vraćamo, da time raspolažeš po svojoj volji. Samo nam daj svoju ljubav i svoju milost! I mi smo onda dosta bogati, i ne tražimo više ništa.

U Tebe se, Gospodine, uzdamo, i nećemo se posramiti u vijeke!

Svet, Svet, Svet Gospodin Bog vojska!

2. — Zahvala: Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našemu!

Hvalimo Gospodina, jer je dobar, i jer je milosrđe Njegovo u vijeke!

Naš Božanski Spasitelj iskazuje nam dan na dan tolika dobročinstva, tolike milosti. I tako je ustrpljiv s nama. I tako nam je dobar, te hoće da uvijek bude s nama. Hoće, da Mu dolazimo, pa da nas okrijepi, kad smo umorni i opterećeni. Hoće da nam pomogne nositi križeve naše.

Uistinu dostojno je i pravedno, pravo je i spasonosno, da uvijek i svagdje Tebi hvalu dajemo, Gospodine!

Što da uzvratimo Gospodinu za sve, što nam je učinio? Ne možemo dosta zahvaliti svome Spasitelju za tolika dobročinstva Njegova. Pa zamolimo Majku Njegovu i Majku našu, Blaženu Djevicu Mariju, da sa svakim od nas izgovori onu svoju pjesmu zahvalnicu: »Veliča duša moja Gospodina!«

3. — Zadovoljština: Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!

Istina je, što kaže zlatna knjižica »Nasljeduj Krista«: »O, kolika je slabost ljudska, kad je uvijek sklona na zlo! Danas ispovijedaš svoje grijehe, a sat kasnije griješiš, kao da nijesi ništa odlučio. S pravom se možemo poniziti, niti ikad možemo što veliko o sebi misliti, jer smo tako slabi i nestalni.«

Ponizimo se pred Preponiznim Svetotajstvenim Isusom! I ova naša poniznost neka bude zadovoljština naša za tolike naše grijehe i prestupke! U ovoj poniznosti podvrgnimo volju svoju volji Božjoj! Recimo sa Isusom: »Evo dolazim, Oče Nebeski, da izvršim Tvoju volju!« Hrana Spasiteljeva na ovoj zemlji bila je činiti ono, što je Otac želio od Njega. On je bio poslušan Ocu Nebeskomu sve do smrti, do smrti na križu. On je poslušan i svećeniku na oltaru, jer zna, da tako vrši volju Oca svojega.

Kakvi smo mi u tom pogledu? Koliko polje za ispitivanje naše savjesti! Ne preostaje nam drugo, nego da skrušeno pogledamo u onu svetu Hostiju na oltaru, i da ponizno zamolimo Spasitelja: Gospodine, Ti za nas čini zadovoljštinu, jer mi to svojom snagom ne možemo! Svaki od nas priznaje svoje grijehe, i udara se u prsa, i kaje se skrušeno: »Ispovijedam se Bogu Svemogućemu... Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!« I s ovim skrušenim kajanjem spajamo tvrdo obećanje, da ćemo sve muke i kušnje ovoga života podnositi u zadovoljštinu za grijehe svoje i za grijehe svega svijeta.

Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike!

4. — Prošnja: Molite se, braćo!

Poslušajmo veliku učiteljicu molitve, svetu Tereziju, koja nas zove: »Ljudi Božji, molite se, molite se, molite se!«

Molimo se! Isuse krotki i ponizni Srcem, učini srce naše po Srcu svome!

I blagoslovi nas, Isuse, sa Siona! Blagoslovi nas iz svoga Svetohraništa! Sa svoga Oltara! Blagoslovi svoju svetu Crkvu i sve ljude! Blagoslovi Svetoga Oca Papu, Biskupe i svećenike, da nas dobro vode, i da nas dovedu do prave sreće na zemlji i do vječnoga blaženstva u Nebu!

I udijeli nam, Isuse Svetotajstveni, milost, da nikada ne zanemarimo svetu molitvu, već da se rado, odano, zahvalno, ponizno i čista srca molimo Bogu, i da Te, Isuse, rado i često pohađamo u Presvetom Oltarskom Sakramentu!

Isuse, Bože Svetotajstveni, pred kojim evo klečimo, daj nam svima jakost, da nadvladamo sve napasti sotone, tijela i svijeta! I u čast smrti naše okrijepi nas, Isuse, svojim Božanskim Tijelom, da onda dođemo u Tvoja sveta Nebesa, gdje više neće biti nikakvih napasti, već mir i pokoj vječni!

Isuse Premilostivi! Prikazujemo Ti ovaj sat klanjanja i za duše u čistilištu! Predobri Isuse Gospodine, udijeli im pokoj vječni! Amen.

Ovaj molitveni obrazac sadrži u sebi one misli i osjećaje, što ih sveta Crkva želi da probudi u nama pred Isusom Svetotajstvenim. *I zato ovim određujem, da se u našoj Nadbiskupiji Vrhbosanskoj ove molitve razgovijetno i polako mole sa vjernim pukom, kad se bude održavao propisani sat Svagdanjega Klanjanja.* Između tih molitava mogu se umetnuti euharistijske pjesme, kao »O tolika tajna to je« (Tantum ergo Sacramentum), ili »Zdravo Tijelo Isusovo«, ili »Ponizno se Teb' klanjamo«, ili »Svet, Svet, Svet«, ili koja druga poznata euharistijska pjesma. Završi se Litanijama Presv. Srca Isusova i Blagoslovom sa Presvetim. Tako će nam sat klanjanja proteći ugodno, i bit će drag Bogu Svetotajstvenom. I naš će vjerni puk onda zavoljeti tu svetotajstvenu pobožnost, i jedva će čekati, da red klanjanja opet dođe na njega. Naši dušobrižnici, u svojoj revnosti, i drugo će sve učiniti, da taj sat klanjanja ispane što svečanije i pobožnije. Jer o toj baš pobožnosti najviše ovisi vjerski preporod u župi, za kojim svi idemo.

3. Treći jaki stup vjerskoga preporoda i Katoličke Akcije u župi jest *djelo karitativno*. Osobito u

današnje doba tolike potrebe i nevolje. Karitativno djelo ostat će uvijek časni znak naše vjere i naše Crkve. I mi, hvala Bogu, revno radimo i na toj njivi. Mi imamo »Kruh sv. Ante«, »Zimske stolove«, »Lemozinu za uboge« i slično. Mi smo ustanovili na prošloj dekanskoj konferenciji i »*Društvo sv. Vinka*«, od kojega se mnogome dobru nadamo. Ono će s pomoću Božjom postati Anđeo čuvar našoj sirotinji. Papa Pijo XI. rekao je nedavno o Milosrdnim Sestrama ovu veliku riječ: »*Milosrdne su Sestre kao nazočnost Božja, one su posvuda.*« I ja vjerujem u Providnost Božju i u revnost naših dušobrižnika, pa ću reći: »*Društvo sv. Vinka bit će u nas kao nazočnost Božja, ono će biti posvuda.*« Početak je, znam, težak. I Društvo sv. Vinka nailazi na poteškoće, a najviše stoga, jer ga još dobro ne poznajemo. Ja ću još ovoga ljeta izdati *Priručnik Društva sv. Vinka,* koji će nas upoznati sa tim pravim djelom Božjim. Onda će ako Bog da ići. Nesamo u gradu, već i na selu. Čitam najljepše izvještaje iz slovenačkih sela o Društvu sv. Vinka. Pa zašto ne bismo i mi mogli ono, što oni mogu, i što su mogli onako progonjeni prvi kršćani? Mi hoćemo, da naša vjera bude *živa vjera,* a živa nam je vjera onda, kad činimo djela tjelesnoga i duhovnoga milosrđa. Na tom polju iskazalo se je najbolje Društvo sv. Vinka. I mi ćemo se uz pomoć Božju iskazati na tom Vinkovu polju.

4. Četvrti jaki stup Katoličke Akcije i vjerskoga preporoda u župi jest *katolička štampa.* Ja vam nju, kako znate, svakom prilikom na srce i na dušu stavljam. Učinio sam to i početkom ove godine, kad sam proglasio naš »*Katolički Tjednik*« organom Vrhbosanske Katoličke Akcije. Činim to i sada, kada vas evo

potičem, da vjerski preporodite svoje župe. Da navedem ovajput riječi, što ih je izrekao sâm Papa Pijo XI. u pismu kardinalu patrijaru lisabonskom u Portugalskoj. U tom pismu daje Sveti Otac jasne smjernice portugalskim katolicima za njihovo unapredak djelovanje u okviru Katoličke Akcije. Pismo je uzbudilo po svemu svijetu najveću pozornost, jer se je vidjelo, da je Sveti Otac htio u tom pismu dati svijetle smjernice svemu katoličkom svijetu i naložiti mu, u sadanje kaotično i uzburkano doba, čisto i bistro određene i jasne zadatke i ciljeve.

Mi ćemo ovdje iz toga papinskog pisma izvaditi samo ono, što nam Sveti Otac govori o »*križarskoj vojni dobre štampe*«.

»Često puta krivo je neznanje, da pučke mase zađu na stramputicu. Današnje ljudsko društvo prenapunjeno je od agitatorâ i demagogâ svake ruke. Jedino uspješno sredstvo protiv zakutnih agitatora i zavoditelja jest — pouka. Čovjeka, koji nešto zna i razumije, nije moguće zaslijepiti. Pouka, koju ima da vrši Katolička Akcija, kakva mora da bude ta pouka? Razlaganje kršćanskih istina besjedom, govorenom i štampanom. Kršćanski su se narodi zapleli u razna i svakojaka zanimanja, i zaboravili su osnovnu životnu nauku kršćanske vjere. Pa kad ih zagrabi vir krivih nauka, onda se ne znaju braniti niti pred drugima, niti pred svojom vlastitom savjesti. I zato se otvara neizmjerno apostolsko polje pred svakim aktivnim katoličkim borcem, da postane neustrašiv raznosilac istine, učitelj. A najuspješnija pouka vrši se pomoću knjige i časopisa. Katolička Akcija ima zadatak, da sa svom ozbiljnošću probudi u srcima

naših suvremenika svijest, da je širenje dobre štampe danas postalo jedna od najvažnijih dužnosti svakoga kršćanskog borca, i da grijesi zanemarivanja te dužnosti spadaju među najstrašnije grijehe, za koje će čovjek jedamput odgovarati svojemu vječnome Sucu. Zloj štampi treba odgovoriti dobrom štampom. Rđavo sjeme treba uništiti dobrim sjemenom. A dobra štampa bit će tek onda jaka, ako bude organizirana, i ako budu inicijative izlazile iz zajedničkog žarišta. Među se rastrgana, pa makar bila i dobra štampa, ostat će bez koristi za velike zajedničke i vrhunaravne ideale Kršćanstva.«

Eto, takova mora da bude dobra katolička štampa, i takovi moramo da budemo mi njezini pomoćnici! Čujmo još jedamput onu strogu opomenu Svetoga Oca: »*Širenje dobre štampe postalo je danas jedna od najvažnijih dužnosti svakoga kršćanskog borca, i grijesi zanemarivanja te dužnosti spadaju među najstrašnije grijehe, za koje će čovjek jedamput odgovarati svojemu vječnome Sucu.*«

I ja napokon molim i zaklinjem sve vrhbosanske svećenike, da učine sve, te naša jedna od najvažnijih ustanova, *Akademija* »*Regina Apostolorum*«, što ljepše poraste, uznapreduje i procvate. To će biti, ako njezina izdanja i njezini tako odlični listovi zađu u naše katoličke kuće. Jedan »*Katolički Tjednik*« morao bi svakako biti u svakoj katoličkoj kući. I kada to bude, onda će biti i žuđeni vjerski preporod u našim župama.

Završit ću svetim riječima Svetoga Oca Pija XI., što ih vadim iz gore spomenutog pisma:

»*Svi su katolici pozvani, da surađuju u Katoličkoj Akciji, jer su svi primili sakramente svetoga Krsta i svete Krizme, pa su time postali u Katoličkoj Crkvi apostoli i borci.*«

Dakle, braćo, na apostolski rad! »*Viribus unitis!*« Svi kao jedan čovjek u radu za slavu Božju i za spasenje besmrtnih duša!« I to su riječi u istom pismu Svetoga Oca Pape Pija XI.

(Ovu sam radnju pročitao na ovogodišnjoj dekanskoj konferenciji u Sarajevu. — Nadbiskup.)

Raspored svagdanjega klanjanja

u Nadbiskupiji Vrhbosanskoj.

Banbrdo 1. I., 11. IV., 20. VII.
Bežlja 2. I., 12. IV., 21. VII., 28. X.
Bijeljina 3. I., 13. IV., 22. VII., 29. X.
Bijelo Brdo 4. I., 14. IV., 23. VII.
Bistrica 5. I., 15. IV., 24. VII., 30. X.
Boće 6. I., 16. IV., 25. VII., 31. X.
Borovica 7. I., 17. IV., 26. VII., 1. XI.
Bos. Brod 8. I., 18. IV., 27. VII., 2. XI.
Bos. Šamac 9. I., 19. IV., 28. VII., 3. XI.
Brajkovići 10. I., 20. IV., 29. VII.
Brčko 11. I., 21. IV., 30. VII., 4. XI.
Brestovsko 12. I., 22. IV., 31. VII., 5. XI.
Breške 13. I., 23. IV., 1. VIII.
Brusnica 14. I., 24. IV., 2. VIII.
Bučići 15. I., 25. IV., 3. VIII.
Bugojno 16. I., 26. IV., 4. VIII., 6. XI.
Busovača 17. I., 27. IV., 5. VIII., 7. XI.
Cer 18. I., 28. IV., 6. VIII., 8. XI.
Crkvica 19. I., 29. IV., 7. VIII., 9. XI.
Čemerno 20. I., 30. IV., 8. VIII.
Derventa 21. I., 1. V., 9. VIII., 10. XI.
Deževice 22. I., 2. V., 10. VIII., 11. XI.
Doboj 23. I., 3. V., 11. VIII., 12. XI.
Dobretići 24. I., 4. V., 12. VIII.
Dolac 25. I., 5. V., 13. VIII., 13. XI.
Doljani 26. I., 6. V., 14. VIII.

Domaljevac 27. I., 7. V., 15. VIII.
Dubica Gornja 28. I., 8. V., 16. VIII.
Dubrave 29. I., 9. V., 17. VIII.
Foča 30. I., 10. V., 18. VIII.
Fojnica 31. I., 11. V., 19. VIII., 14. XI.
Golo Brdo 1. II., 12. V., 20. VIII., 15. XI.
Gorice 2. II., 13. V., 21. VIII., 16. XI.
Gornji Vakuf 3. II., 14. V., 22. VIII., 17. XI.
Gračac 4. II., 15. V., 23. VIII.
Gradačac 5. II., 16. V., 24. VIII., 18. XI.
Gromiljak 6. II., 17. V., 25. VIII., 19. XI.
Guča Gora 7. II., 18. V., 26. VIII., 20. XI.
Jelaške 8. II., 19. V., 27. VIII., 21. XI.
Kakanj 9. II., 20. V., 28. VIII., 22. XI.
Kiseljak 10. II., 21. V., 29. VIII., 23. XI.
Komušina 11. I., 22. V., 30. VIII., 24. XI.
Koraće 12. II., 23. V., 31. VIII.
Korićani 13. II., 24. V., 1. IX., 25. XI.
Kr. Sutjeska 14. II., 25. V., 2. IX., 26. XI.
Kreševo 15. II., 26. V., 3. IX., 27. XI.
Lukavac 16. II., 27. V., 4. IX., 28. XI.
Modriča 17 II., 28. V., 5. IX., 29. XI.
Morančani 18. II., 29. V., 6. IX., 30. XI.
Novi Šeher 19. II., 30. V., 7. IX., 1. XII.
Novo Sarajevo 20. II., 31. V., 8. IX., 2. XII.
Odžak 21. II., 1. VI., 9. IX., 3. XII.
Osova 22. II., 2. VI., 10. IX.
Ostrožac 23. II., 3. VI., 11. IX., 4. XII.
Oštra Luka 24. II., 4. VI., 12. IX.
Otinovci 25. II., 5. VI., 13. IX., 5. XII.
Otočak 26. II., 6. VI., 14. IX., 6. XII.
Ovčarevo 27. II., 7. VI., 15. IX., 7. XII.
Pale 28. II., 8. VI., 16. IX., 8. XII.

Pećine 1. III., 9. VI., 17. IX.
Pećnik 2. III., 10. VI., 18. IX.
Plehan 3. III., 11. VI., 19. IX., 9. XII.
Poljaci 4. III., 12. VI., 20. IX., 10. XII.
Podhum 5. III., 13. VI., 21. IX.
Podkraj 6. III., 14. VI., 24. IX.
Podmilačje 7. III., 15. VI., 23. IX., 11. XII.
Potočani 8. VIII., 16. VI., 24. IX.
Prozor 9. III., 17. VI., 25. IX., 12. XII.
Radunice 10. III., 18. VI., 26. IX.
Rama-Šćit 11. III., 19. VI., 27. IX., 13. XII.
Rastičevo 12. III., 20. VI., 28. IX., 14. XII.
Rastovo 13. III., 21. VI., 29. IX., 15. XII.
Sarajevo, župa Srca Isusova 14. III., 22. VI., 30. IX., 16. XII.
Sarajevo, Rkt. Vikarijat Državne Bolnice 29. II., 15. III., 23. VI., 1. X.
Sivša 16. III., 24. VI., 2. X.
Skop. Gračanica 17. III., 25. VI., 3. X., 17. XII.
Solakova Kula 18. III., 26. VI., 4. X.
Stup 19. III., 27. VI., 5. X., 18. XII.
Suho Polje 20. III., 28. VI., 6. X., 19. XII.
Svilaj 21. III., 29. VI., 7. X.
Špionica 22. III., 30. VI., 8. X.
Teslić 23. III., 1. VII., 9. X., 20. XII.
Tišina 24. III., 2. VII., 10. X.
Tolisa 25. III., 3. VII., 11. X., 21. XII.
Travnik 26. III., 4. VII., 12. X., 22. XII.
Tremošnica 27. III., 5. VII., 13. X.
Tuzla 28. III., 6. VII., 14. X., 23. XII.
Ulice 29. III., 7. VII., 15. X., 24. XII.
Uzdo 30. III., 8. VII., 16. X., 25. XII.
Vareš 31. III., 9. VII., 17. X., 26. XII.

Vidovice 1. IV., 10. VII., 18. X., 27. XII.
Vijaka 2. IV., 11. VII., 19. X.
Višegrad 3. IV., 12. VII., 20. X.
Vitez 4. IV., 13. VII., 21. X., 28. XII.
Zavidovići 5. IV., 14. VII., 22. X., 29. XII.
Zenica 6. IV., 15. VII., 23. X., 30. XII.
Zovik 7. IV., 16. VII., 24. X.
Žabljak 8. IV., 17. VII., 25. X.
Žepče 9. IV., 18. VII., 26. X., 31. XII.
Žeravac 10. IV., 19. VII., 27. X.

„Nova Tiskara“ Vrček i dr.
Sarajevo